

ETHISCHE VALIDATIE VAN ALGORITMES (EVA)

De Ethische Validatie van Algoritmes (EVA) is ontwikkeld om meer inzicht te geven in ethische risico's die bij het ontwikkelen en gebruiken van algoritmes komen kijken. EVA is opgedeeld in 5 categorieën: weldoen, niet-schaden, autonomie, rechtvaardigheid en verklaarbaarheid. Deze categorieën zijn elk onderverdeeld in vragen, gebaseerd op het Europese kader, Nederlandse kamerstukken, literatuur, brainstormsessies en eigen ervaringen. Door beantwoording van elk van deze vragen kan een duidelijk beeld geschetst worden van de ethisch sterke en zwakke punten rondom een algoritme. De zwakke punten vertalen we vervolgens in risico's.

WELDOEN

Kort gezegd moet een algoritme altijd voordelig zijn voor de mensheid. Onder weldoen focussen we op de voordelen (vaak doelen) van het algoritme voor de mens, samenleving en planeet.

NIET-SCHADEN

Niet-schaden heeft gelijkenis met weldoen, maar verschilt wel degelijk. Waar de focus bij weldoen ligt op een positieve uitkomst, ligt deze bij niet-schaden op een niet-negatieve uitkomst. Een specifiek focuspunt binnen deze categorie gaat over het waarborgen van privacy. Zijn alle gegevens bijvoorbeeld wel echt nodig en hoeveel nauwkeurigheid level je in als je niet alle gegevens gebruikt? Bij het gebruiken van persoonsgegevens wordt altijd privacy ingeleverd, de vraag is alleen of dat acceptabel is.

AUTONOMIE

Mensen moeten een zekere mate van controle houden. Hierbij zouden zij bijvoorbeeld zelf moeten kunnen bepalen of zij onderworpen willen worden aan het algoritme. Ook is het belangrijk dat algoritmes niet autonoom mensen kwaad kunnen doen; mensen moeten altijd tegen een beslissing van het algoritme in kunnen gaan. Dit heeft overlap met de AVG.

RECHTVAARDIGHEID

De basis van rechtvaardigheid kan teruggevonden worden in wet- en regelgeving. Onder deze categorie wordt een stap verder gegaan. Wet- en regelgeving kan namelijk veranderen en ethiek verandert vaak net iets sneller. Daardoor zijn er vaak meer ethische haken en ogen dan wettelijke. Het betrekken van belanghebbenden gedurende het hele proces is hierbij een cruciale stap om te voldoen aan ethische normen en waarden.

VERKLAARBAARHEID

Een algoritme wordt vaak ontwikkelt (en gebruikt) door een relatief kleine groep mensen, terwijl het algoritme vaak wel vele levens beïnvloed. Daarom is het zo belangrijk om de werking van het algoritme en alles daaromheen goed uit te leggen op een transparante manier. Voorbeelden hiervan zijn 'Waarom maakt het algoritme een bepaalde beslissing?' en 'Hoe kan iemand deze beslissing aanvechten?'. Een ander belangrijk aspect is het duidelijk hebben van verantwoordelijkheid binnen de organisatie. Weet je

bijvoorbeeld wie de communicatie met het publiek doet of wie ingrijpt als het algoritme verkeerde beslissingen maakt?

IN DE PRAKTIJK

In de praktijk resulteert de toepassing van EVA tot een diepgaande analyse van de ethiek rondom algoritmes. We zien vaak aanbevelingen op communicatiegebied en vaak wordt de hoeveelheid gebruikte data naar beneden bijgesteld. Het is belangrijk om vroeg in het ontwikkelproces al na te denken over de ethische consequenties en om dit ook gedurende het proces en bij veranderingen te blijven doen.

VERSCHILLEN MET DE DPIA

Vaak krijgen we de vraag waar de verschillen zitten tussen EVA en een [DPIA](#). Dat is niet zo gek, omdat de opzet van EVA vergelijkbaar is met een DPIA. Ook hebben ethiek en wettelijkheid veel overlap; wet- en regelgeving reflecteert onze ethische opvattingen. In tegenstelling tot EVA, is een DPIA gericht op het hele proces. EVA wordt toegepast op een kleiner stukje van dit proces, namelijk op het algoritme. EVA richt zich ook op de randzaken van dit algoritme, bijvoorbeeld op het team en algemeen gedachtengoed van de organisatie. Ten slotte is een DPIA wettelijk verplicht, EVA (nog) niet, maar wordt vaak uitgevoerd omdat een organisatie meer inzicht wil krijgen in de ethische risico's rondom hun algoritme.

MEER WETEN?

Sparren over ons Ethische Validatie Algoritmes of meer weten over de praktische toepassing in uw organisatie? Kijk op www.mxi.nl/eva of neem contact op met Xadya van Bruxvoort.

Xadya.van.Bruxvoort@mxi.nl

06 11 62 95 59